

KLUB ZASTUPNIKA MOSTA NEZAVISNIH LISTA

**PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENI ODLUKE O PROŠIRENJU JURISDIKCIJE
REPUBLIKE HRVATSKE NA JADRANSKOM MORU**

Zagreb, siječanj 2018.

PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENI ODLUKE O PROŠIRENJU JURISDIKCIJE REPUBLIKE HRVATSKE NA JADRANSKOM MORU

I. USTAVNA I ZAKONSKA OSNOVA ZA DONOŠENJE ODLUKE

Ustavna i zakonska osnova za donošenje Odluke sadržana je u člancima 2. i 81. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 56/90., 135/97., 8/98. – pročišćeni tekst, 113/00., 124/00. – pročišćeni tekst, 28/01., 41/01. – pročišćeni tekst, 76/10., 85/10. – pročišćeni tekst i 5/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), članku 55. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 9/00.) te člancima 33. i 1018. Pomorskog zakonika („Narodne novine“, br. 181/04., 76/07., 146/08., 61/11., 56/13. i 26/15.).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ODLUKOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM PROISTEĆI

a) Ocjena stanja

Hrvatski sabor donio je 3. listopada 2003. Odluku o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru („Narodne novine“, br. 157/03., dalje: Odluka). Hrvatski sabor pritom se izrijekom pozvao na odredbu o isključivom gospodarskom pojasu iz čl. 55. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 9/00.) te je polazeći od odredaba tada važećeg Pomorskog zakonika iz 1994. koji je u člancima 33. do 42. u svezi s člankom 1042. definirao gospodarski pojas Republike Hrvatske i suverena prava i jurisdikciju koju Republika Hrvatska sukladno međunarodnom pravu može ostvariti u gospodarskom pojasu, proglasio određene sadržaje isključivog gospodarskog pojasa. Tako su proglašeni sadržaji koji se odnose na suverena prava istraživanja i iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja živim prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora te jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora i zaštite i očuvanja morskog okoliša, čime je s 3. listopada 2003. uspostavio Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske (toč. 1., 4. i 5. Odluke).

Odluka o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru je objavljena na str. 67. – 69. Biltena UN-a o pravu mora br. 53 iz 2004., slijedom note koju je Stalna misija Republike Hrvatske pri Ujedinjenim narodima 29. listopada 2003. god. dostavila Glavnom tajniku UN-a.

Prema podacima Hrvatskoga hidrografskog instituta površina Zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa pod suverenim pravima Republike Hrvatske iznosi 23.870 četvornih kilometara, što čini približno 27 posto cjelokupne površine nad kojom RH ostvaruje suverenitet. To područje prostire se ispred teritorijalnog mora Republike Hrvatske i odgovara granicama razgraničenja epikontinentalnog pojasa ugovorenog između bivše SFRJ i

Talijanske Republike 1968. (članak 42. Pomorskog zakonika; linija razgraničenja korigirana 2005., nota Veleposlanstva RH u Rimu 202/5 od 29. srpnja 2005. i 214/5 od 2. kolovoza 2005.), a u pogledu kojeg epikontinentalnog pojasa Republika Hrvatska nakon svojeg osamostaljenja od SFRJ 1991. stalno izvršava suverena prava iz članka 77. Konvencije UN o pravu mora iz 1982.

Odluka iz 2003. je dopunjena u lipnju 2004. („Narodne novine“, br. 77/04.), na način da je odgođena primjena Odluke u odnosu na članice EU-a do sklapanja Ugovora o partnerstvu u ribarstvu između EZ i RH. Potom je Odluka izmijenjena u prosincu 2006. („Narodne novine“, br. 138/06.), na način da je rok odgode u odnosu na članice EU-a određen do 1. siječnja 2008. Nakon što je taj rok bio protekao, u ožujku 2008. („Narodne novine“, br. 31/08.) izmijenjena je Odluka na način da je rok odgode primjene Odluke u odnosu na države članice Europske unije određen „od dana 15. ožujka 2008. godine, do iznalaženja zajedničkog dogovora u EU duhu“.

Ugovoru o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji od 9. prosinca 2011. godine ne sadrži posebne odredbe i uvjete o gospodarskom pojasu.

Zemlje EU-a ustrajno rade na zaštiti i iskorištavanju resursa mora oslanjajući se na odredbe o gospodarskom pojasu sadržane u člancima 55. – 75. Konvencije UN-a o pravu mora; tako Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske putem *Exclusive Economic Zone Order 2013* (Statutory Instruments 2013 No. 3161), iz prosinca 2013. (akt stupio na snagu 31. ožujka 2014.) pozivom na te odredbe Konvencije UN-a o pravu mora opoziva ranije akte i aranžmane sklopljene u razdoblju od 2009. do 2013. god. s Belgijom, Danskom, Francuskom, Irskom, Nizozemskom, Norveškom i Njemačkom te ih zamjenjuje proglašenjem isključivog gospodarskog pojasa iz Dijela V. Konvencije UN-a o pravu mora iz 1982. Na sličan način Francuska Republika je Dekretom No. 2012-1148 od 12. listopada 2012. (*Law of the Sea Bulletin No. 81*, 2014., str. 16) proglasila svoj isključivi gospodarski pojas (i) u Sredozemlju.

Svoj stav o pravu Republike Hrvatske da proglasi isključivi gospodarski pojas iznijela je u ime Europske komisije Povjerenica EU za pomorstvo i ribarstvo dana 25. listopada 2013. (Službeni list EU, 2014/C 197/01 od 26. lipnja 2014., pisani odgovor na pitanje P-010385/13 od 16. rujna 2013.), riječima:

Odgovor gospođe Damanaki u ime Komisije

(25. listopada 2013.)

Proglašavanje isključivog gospodarskog pojasa (IGP) ostaje u nadležnosti obalnih država, dakle u EU-u to su države članice koje imaju izlaz na more. Obalne države članice, uključujući Hrvatsku, suvereno mogu odlučiti hoće li proglasiti takav pojas u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora (UNCLOS) s ciljem osiguravanja gospodarskog potencijala svojih resursa na održiv način

Nakon što država članica proglasi IGP, te vode postaju „vode EU-a“, što znači da podliježu važećem zakonodavstvu EU-a, primjerice zajedničkoj ribarstvenoj politici i

zakonodavstvu Unije u području zaštite okoliša. No kada je riječ o isključivoj nadležnosti Unije, kao u slučaju očuvanja morskih bioloških resursa, predmetne države članice za taj pojas ne mogu donositi propise niti u tom području sklapati poslove s trećim zemljama i/ili međunarodnim organizacijama jer je to dio nadležnosti EU-a. S druge strane, države članice u potpunosti mogu uživati u prednostima održivog iskorištavanja resursa u svojem IGP-u.

Komisija s pozornošću prati razvoj događaja na Sredozemlju u pogledu uspostavljanja pomorskih pojaseva, među njima i isključivog gospodarskog pojasa, te u tom smislu priprema političke preporuke u skladu s UNCLOS-om. Tom će se političkom inicijativom nastojati pridonijeti potpunom iskorištavanju morskog bogatstva od strane država članica, promičući interese EU-a u području gospodarskog napretka, otvaranja radnih mjesta i rasta.

b) Osnovna pitanja koja valja urediti Odlukom

Važeći Pomorski zakonik („Narodne novine“, br. 181/04., 76/07., 146/08., 61/11., 56/13. i 26/15.) u člancima 6., 18., 21., 31. – 47., 49.a, 54., 75.a, 747.b, 809.a, 813., 840.b, 840.l, 993., 1001., 1001.a, 1009., 1018. i 1023. sadrži odredbe koje omogućavaju zaštitu isključivog gospodarskog pojasa u skladu s međunarodnim pravom.

Republika Hrvatska u pogledu ostvarivanja svojih prava u isključivom gospodarskom pojasu mora voditi računa o ingerencijama tijela EU-a, te o dosljednoj primjeni pravne stečevine EU-a poput Uredbi Vijeća 2371/2002 i 1224/2009.

c) Posljedice koje će proisteći iz Odluke

Hrvatska će na potpuniji način ostvariti svoja suverena prava i zaštititi svoje interese na dijelu Jadranskog mora iz Odluke o proširenju jurisdikcije RH u Jadranskom moru iz 2003. godine – u mjeri koja je usporediva s učincima koje je Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske htjelo postići proglašenjem gore citirane *Exclusive Economic Zone Order 2013* iz prosinca 2013. godine; i koje je Francuska Republika namjeravala postići Dekretom No. 2012-1148 od 12. listopada 2012. godine.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ODLUKE

Za provedbu ove Odluke bit će potrebno osigurati sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske za pojačavanje nadzora morskog područja putem Obalne straže Republike Hrvatske (MORH), pomorske policije (MUP) i lučkih kapetanija (MPPI). Mogu se planirati rashodi u visini od 20 milijuna kuna godišnje.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ODLUKE

Na temelju članka 1018. i članka 33. Pomorskog zakonika („Narodne novine“, br. 181/04., 76/07., 146/08., 61/11., 56/13. i 26/15.), a u svezi s člankom 55. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora, Hrvatski sabor je na sjednici održanoj _____ donio

ODLUKU

O IZMJENI ODLUKE O PROŠIRENJU JURISDIKCIJE REPUBLIKE HRVATSKE NA JADRANSKOM MORU

I. U Odluci o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru („Narodne novine“, br. 157/03., 77/04., 138/06. i 31/08.), točke 1.- 6. mijenjaju se i glase:

„1. Hrvatski sabor ovime proglašava isključivi gospodarski pojas, u svim sadržajima iz Dijela V. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982.

2. Primjena pravnog režima gospodarskog pojasa Republike Hrvatske započet će godinu dana nakon njegovog uspostavljanja. S tim danom započet će cjelovita primjena Glave IV. Pomorskog zakonika, uz uvažavanje pravne stečevine Europske unije i nadležnosti tijela Europske unije u području zajedničke ribarstvene politike. Razdoblje do početka primjene režima, poslužit će za pripremu provedbenih mehanizama, te za moguće sklapanje sporazuma i aranžmana sa zainteresiranim državama i Europskom unijom, sve uz uvažavanje odredaba čl. 70. st. 3. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982.

3. Ne dirajući u suverena prava i jurisdikciju Republike Hrvatske, ovime proglašen isključivi gospodarski pojas Republike Hrvatske ostaje morski prostor u kojem sve države uživaju međunarodnim pravom zajamčene slobode plovidbe, preleta, polaganja podmorskih kablova i cjevovoda i druge međunarodnopravno dopuštene uporabe mora.

5. Isključivi gospodarskog pojasa Republike Hrvatske obuhvaća morski prostor od vanjske granice teritorijalnoga mora u smjeru pučine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom. Vanjske granice isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske utvrdit će se međunarodnim ugovorima o razgraničenju s državama čije obale leže sučelice ili bočno u odnosu na hrvatsku obalu.

6. Do sklapanja međunarodnih ugovora o razgraničenju, vanjska granica isključivog gospodarskog pojasa Republike Hrvatske privremeno će slijediti crtu razgraničenja

epikontinentalnog pojasa uspostavljenu Sporazumom između Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i Talijanske Republike o razgraničenju epikontinentalnog pojasa iz 1968. godine, a kod bočnog razgraničenja crtu koja slijedi smjer i nastavlja se na privremenu crtu razgraničenja teritorijalnih mora kako je to utvrđeno Protokolom o privremenom režimu uz južnu granicu između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore iz 2001. godine.“

II. Ova Odluka stupa na snagu prvog dana nakon dana objave u „Narodnim novinama“.

KLASA:

URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIK HRVATSKOGA SABORA

Gordan Jandroković

V. OBRAZLOŽENJE

Uz točku I.

Mijenjaju se točke 1. – 6. u Odluci o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru. Ovom se promjenom proglašava isključivi gospodarski Republike Hrvatske na Jadranskom moru u svim sadržajima iz Dijela V. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora iz 1982. godine. Također, uređuje se početak primjene pravnog režima gospodarskog pojasa kao i druga pitanja povezana s proglašenjem isključivog gospodarskog pojasa.

Uz točku II.

Određuje se rok u kojemu Odluka stupa na snagu.

VI. TEKST ODREDAVA ODLUKE KOJE SE MIJENJAJU

1. Hrvatski sabor ovime proglašava sadržaje isključivoga gospodarskog pojasa koji se odnose na suverena prava istraživanja i iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja živim prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora, te jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora i zaštite i očuvanja morskog okoliša, čime se s današnjim danom uspostavlja zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske.

2. Hrvatski sabor pridržava pravo da po potrebi proglasi i ostale sadržaje iz Glave IV. Pomorskog zakonika, a u skladu s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravu mora.

3. Primjena pravnog režima zaštićenoga ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske započet će dvanaest mjeseci nakon njegovog uspostavljanja. S istim danom započet će i primjena članka 33., 34. stavka 1. točka a, članka 35., 41. i 42. Pomorskog zakonika – Glava IV. Gospodarski pojas. Razdoblje do početka primjene režima poslužit će za pripremu provedbenih mehanizama, te za moguće sklapanje sporazuma i aranžmana sa zainteresiranim državama i Europskom zajednicom.

Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske privremeno se neće primjenjivati na države članice Europske unije od dana 15. ožujka 2008. godine, do iznalaženja zajedničkog dogovora u EU duhu.

4. Ne dirajući u suverena prava i jurisdikciju Republike Hrvatske, ovako zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske ostaje morski prostor u kojem sve države uživaju međunarodnim pravom zajamčene slobode plovidbe, preleta, polaganja podmorskih kablova i cjevovoda i druge međunarodnopravno dopuštene uporabe mora.

5. Zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske obuhvaća morski prostor od vanjske granice teritorijalnoga mora u smjeru pučine do njegove vanjske granice dopuštene općim međunarodnim pravom. Vanjske granice zaštićenoga ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske utvrdit će se međunarodnim ugovorima o razgraničenju s državama čije obale leže sučelice ili bočno u odnosu na hrvatsku obalu.

6. Do sklapanja međunarodnih ugovora o razgraničenju, vanjska granica zaštićenoga ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske privremeno će slijediti crtu razgraničenja epikontinentalnog pojasa uspostavljenju Sporazumom između SFRJ i Talijanske Republike o razgraničenju epikontinentalnog pojasa iz 1968. godine, a kod bočnog razgraničenja crtu koja slijedi smjer i nastavlja se na privremenu crtu razgraničenja teritorijalnih mora kako je to utvrđeno Protokolom o privremenom režimu uz južnu granicu između Republike Hrvatske i Srbije i Crne Gore iz 2001. godine.